WASHINGTON D.C.

Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVI. Ч. 172 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 1-го СЕРПНЯ 1979 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 1, 1979 No. 172 VOL. LXXXVI.

ЛІДІЯ АРТИМІВ У ПРОГРАМІ УКРАЇНСЬКОГО ФЕСТИВАЛЮ В ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія (В-УККА). — Український фестиваль музики, пісні й танку „Гомін України" у Філядельфії вже має свою традицію високого мистецького рівня. Відділ Українського Конгресового Комітету Америки, що його очолює проф. д-р Петро Стерчо, у всесторонній співпраці з Відділом Розваг Міського правління Філядельфії влаштовує вже четвертий з черги український фестиваль на всеміському форумі в Рабин Гуд Делл-Іст у п'ятницю, 17-го серпня 1979 р. Поставлена на високому рівні різноманітна програма притягає глядачів з-поміж якнайширших кіл громадянства різного національного походження Філядельфії та околиці.



Піяністка Лідія Артимів

У цьогорічній програмі вперше візьме участь одна з найкращих українських концертових піяністок Америки — Лідія Артимів. Фахова критика оцінила надзвичайно високо доньку відомих українських громадян Філядельфії, панства Лідії та мгра Модеста Артимових, які вже на четвертому році життя почали посилати свою донечку на навчання гри на фортепіяні до Українського Музичного Інститут в Філядельфії, голова — проф. Юрій Оранський. Лідія Артимів здобувала такі знамениті успіхи, що вже на восьмому році свого життя грала в славній Філядельфійській оркестрі. Маючи найкращих можливих музичних педагогів, Лідія Артимів закінчила свої музичні студії з найкращими успіхами в славному Кюртиз Інституті Музики, а відтак у Філядельфійському Коледжі Естрадного Мистецтва. Під сучасну пору, Лідія Артимів є „артисткою в резиденції" Гарвардського Університету.

Лідія Артимів здобула найвищі нагороди в кількох всеамериканських і міжнародних конкурсах, а між ними в Конкурсі Музики Шопена в 1972 р., таку ж

(Закінчення на стор. 4)

ЗАКІНЧЕННЯ 10-ГО ВАКАЦІЙНОГО КУРСУ В УКУ В РИМІ

Рим (М. О.). — Урочисте закінчення 10-го вакаційного курсу в Українському Католицькому Університеті ім. св. Климентія Папи в Римі відбулося в неділю, 15 липня ц. р. Свято почалося торжественною св. Літургією в соборі св. Софії, яку відслужив о. митрат І. Музичка, о. д-р Д. Блажейовський, о. д-р І. Нагаєвський, о. П. Стецюк і о. Гліб Лончина, студит. Диконував о. диякон Є. Небесняк, салезіянин. Глибоко продуману проповідь виголосив о. д-р І. Музичка. Співав хор молодих студентів теології разом зі студентами курсу.

Після Служби Божої відбулося свято закінчення курсу, на яке прибув з Ватикану Блаженніший Патріярх Йосиф І. Свято відкрив о. д-р І. Музичка і передав слово проф. Б. Лончині, який прочитав докладний звіт з курсів. На курсах, що тривали від 14 червня до 15 липня, були 22 викладові дні, а в них 83 лекції. Викладали професори: М. Антонович — „Станислав Людкевич", Р. Жук — „Стилістичні напрямки в українській архітектурі XX ст.", Т. Кіс — „Марксизм з погляду християнства", В. Лев — „Ренесанс української літературної мови в XX ст.", Б. Лончина — „Початковий курс італійської мови", о. І. Нагаєвський — „Історія України в XX ст.", М. Овчаренко — „Українські поети на Заході між двома світовими війнами", Л. Рудницький — „Релігійні мотиви в українській літературі XX ст.", Ю. Старосольський — „Право в Україні в XX ст.".

Крім цих викладів, Валентин Мороз мав двогодинну доповідь для учасників курсу 28-го червня в приміщенні УКУ.

На курси записалися 43 особи (35 студенток і 8 студентів). Найбільше студентів приїхало з ЗСА, бо аж 37, і тільки 6 з Канади. Хоч цьогорічний Літній Курс був чисельно більший, як попередні курси, проте фреквенція студентів на викладах не завжди була задовільною. На 43 особи тільки 4 учасниці не пропустили ні одного дня. На жаль, була деяка кількість студентів, що пропустили 9, 10, 11 а то й 12 лекційних днів, даючи цим доказ, що вони злегковажили головну мету свого приїзду до Риму. Про легковажне ставлення до курсів свідчить також релятивно мала кількість тих, що здавали іспити, бо тільки 20 осіб здавали іспити з предметів, що їх вони мали право вибирати. Найбільша група /13/ здавала іспит у проф. Лева, але були предмети, до яких зголосилося до іспиту тільки по одному студентові.

Провід курсів зорганізував для учасників цілий ряд цілоденних прогульок: до Монтекассіно і Помпеї, до Фльоренції, до Орвієто й Ассізі, до Ґротаферрати, Студіону, Кастельґандольфо, Фраскаті і Тускульо.

Дня 4 липня всі учасники були на авдієнції в папи Івана Павла II. Святий Отець, вітаючи цілий ряд груп, що їх зібралося дуже багато на Площі св. Петра, звернувся окремо й до нашої групи і пояснив в італійській мові, що це студенти й професори Вакаційного Курсу в Українському Католицькому Університеті та подякував за „Многая літа", які наша група йому заспівала.

Кульмінаційною точкою на святі закінчення 10-го Курсу було слово Блаженнішого Патріярха. Він, як завжди, з великою любов'ю звернувся до нашої молоді, закликаючи її глибоко в серці закріплювати наші релігійні й національні ідеали.

Від студентів слово подяки Патріярхові Впр. Отцям і Сестрам та професорам за працю виголосила Оля Попіль з Чікаго.

Свято закінчено молитвою та відспіванням пісні за Патріярха. Треба вірити, що всі учасники скористали багато з 10-го Вакаційного Курсу. Уже сам побут у Римі дав їм змогу познайомитися з величезною культурною спадщиною Вічного Міста в Італії. Проблематика викладів і добір викладачів на курсах були дуже різноманітні, і напевно навіть ті студенти, що не здавали іспитів, могли багато навчитися. Було б дуже побажаним, щоб на курси приїздило більше хлопців, які від ряду літ є в меншості в порівнянні з дівчатами.

У ЗСА ІСНУЄ „ЛЕГКА ЕКОНОМІЧНА РЕЦЕСІЯ" — ЗАЯВЛЯЄ НОМІНАТ НА СЕКРЕТАРЯ СКАРБУ

Вашінгтон. — Г. Вілліям Міллер, найменований президентом Джіммі Картером на пост секретаря скарбу, заявив минулої п'ятниці, 27-го липня, членам Сенатської фінансової комісії, що в ЗСА тепер існує „легка економічна рецесія", але додав, що зміна на ліпше повинна наступити вже десь на початку наступного року.

Міллер, який донедавна був головою Федеральної Ради Резерв, підкреслив, що головною небезпекою для ЗСА є погіршення інфляції, а не економічна рецесія, і тому закликав Конгрес під сучасну пору не схвалювати загального зменшення в податках, бо це, на думку Міллера, тільки погіршило б інфляційний стан. У майбутньому можна буде зменшити деякі податки, — заявив Міллер, — але на той час ще треба трохи почекати.

Сенатська комісія переслухувала Міллера у зв'язку з його найменуванням на секретаря скарбу. Номінацію мусить затвердити цілий Сенат.

Під час свідчення Міллер твердив, що уряд президента Картера поробить всі можливі заходи, щоб не допустити до дальшого занепаду вартости доляра на міжнародних ринках.

Він теж сказав, що у зв'язку з „легкою економічною рецесією" рівень безробіття, який тепер є 5,6 відсотка всієї робочої сили країни, до кінця 1980-го року правдоподібно зросте до 7,5 відсотка, замість 6,9 відсотка, як це досі передбачував Білий Дім.

Міллер підтримав опозицію президента Картера до встановлення примусової урядової контролі над цінами і платнями, як це домагаються робітничі спілки.

Реґен і Форд покищо мають найбільші шанси на номінацію Республіканською партією

Вашінґтон. — Опитування, що його недавно перевів Інститут Ґаллупа, виявило, що під сучасну пору найбільші вигляди на номінацію Республіканською партією на пост президента мають колишній каліфорнійський губернатор Роналд Реґен і колишній президент Джералд Форд.

Із запитаних членів Республіканської партії 30 відсотків заявили, що голосували б за Реґеном, 29 відсотків за Фордом, 10 відсотків за колишнім тексаським губернатором Джоном Коннелі, а 9 відсотків — за сенатором Говардом Бейкером із Теннесі, лідером Республіканської меншости в Сенаті.

Інші можливі кандидати Республіканської партії, наприклад, сен. Роберт Дол із Канзасу, чи ген. Александер Гейґ, колишній головнокомандувач збройними силами Північно-Атлантійського Союзу (НАТО), одержали б порівняльно малі відсотки голосів, менше ніж 3 відсотки кожний.

Інститут Ґаллупа також перевів опитування, яке виявило, що якщо загальні вибори відбулися б сьогодні, то Реґен, Форд чи Бейкер перемогли б президента Джіммі Картера, але Коннелі програв би до Картера.

Натомість це опитування виявило, що під сучасну пору жаден із вищезгаданих республіканських кандидатів не переміг би у виборах демократичного сенатора Едварда Кеннеді з Массачусетс, хоча Кеннеді постійно заявляє, що не плянує кандидувати на президента.

У ЗСА інфляція зростає приспішеним темпом

Вашінгтон. — У червні ціни на різні товари у ЗСА зросли на один відсоток, збільшуючи річну інфляційну стопу за першу половину року до 13,2 відсотка, — повідомили статистичні бюра Департаменту праці.

Якщо цей інфляційний зріст задержиться до кінця біжучого року, то він буде найвищий за останніх 28 років.

У 1951 році інфляційна стопа досягнула 14 відсотків у наслідок скасування контролі цін, що її уряд ЗСА був встановив під час Другої світової війни.

Ці найновіші статистичні дані викликали розчарування і затурбовання серед урядових кіл, які стараються різними засобами здержати інфляцію. Ще минулої середи, 25-го липня, під час пресконференції, президент Джіммі Картер заповів, що в наступних місяцях зріст інфляції сповільниться. У тому його піддержали його дорадники та більшість приватних аналітиків економії ЗСА.

Фактично зріст інфляції на один відсоток у червні був на одну десяту відсотка менший, як у травні. Всетаки, за останніх шість місяців він коливається біля одного відсотка, хоча ще в липні минулого року Білий Дім заповів, що інфляційна стопа в 1979 році не переступить 10,6 відсотка.

Аналітики однозгідні в тому, що найбільшою причиною зросту інфляції — це недостача пального і підвищення цін на нього. У червні ціни на нафту, вугілля і природній газ зросли на 6,7 відсотка, тобто на 35,3 відсотка за минулий рік.

Ціни на харчі зросли тільки на дві десятих відсотка, при чому ціни на такі харчі, як волове і теляче м'ясо фактично впали на 1,3 відсотка.

Індекс цін за червень виказує 216,6 точок, означаючи, що товари і обслуга, які коштували 100 дол. в 1967 році збільшились до 216,60 дол. у червні цього року.

Папа не поїде до Північної Ірляндії

Ватикан. — Пресові агентства інформують, що враховуючи існуючі політичні і релігійні напруження, які існують між католиками і протестантами, Папа Іван Павло II не поїде до Північної Ірляндії в часі своїх відвідин 29-го вересня і 1-го жовтня ц. р. до сусідньої Ірляндської республіки. Речник Ватикану заявив, що відвідини Північної Ірляндії не були передбачені вже на самому початку плянувань візити Папи до Ірляндії і З'єднаних Стейтів Америки.

Спекулятивні звідомлення про те, що Папа відвідає також Північну Ірляндію були викликали гостру контроверсію. Протестантський пастор Іан Пейслі, якого вважають лідером північно-ірляндських протестантів перестеріг, що „боротьба за відвідини Папи не буде проходити у Вестмінстерському парляменті, але в Північній Ірляндії". З уваги на таку заяву та інші контроверсійні поголоски, Ватикан мусів зайняти своє становище, — кажуть політичні спостерігачі і дипломати.

ЗАПРИСЯЖЕНО НОВИЙ ІНДІЙСЬКИЙ УРЯД, НОВИЙ ПРИМ'ЄР МАЄ ТРУДНОЩІ

Ню Делі, Індія. — У суботу, 28-го липня ц. р., відбулось, у дуже трудній політичній ситуації, заприсяження 5-го з черги прем'єр-міністра індійського уряду і декількох членів його кабінету. Чаран Сінг, новий прем'єр, не зумів зформувати повного кабінету з огляду на непорозуміння між коаліційними партіями, і у самих партіях, що притемнює перспективи співпраці в майбутньому.



Прем'єр Чаран Сінґ

Виступаючи на телевізійній програмі, 76-річний колишній адвокат, а тепер індійський прем'єр-міністер Чаран Сінґ закликав індійців до створення „атмосфери надії на місце теперішньої непевної ситуації, страху, відчаю, тощо", що їх залишив по собі колишній прем'єр Морарджі Десаі у цій великій країні з 635 мільйоновим населенням.

У своїй 15-хвилинній промові Сінґ заторкнув справи економії, збільшення рівня затруднення, поборення убогости тощо. Теперішній пересічний заробіток в Індії виносить 150 долярів у річному відношенні.

Займаючи перший раз становище до зовнішньої політики, Сінґ заявив, що Індія продовжуватиме політику невтральности і неповязаности з жадною надпотугою. Виступ прем'єра дещо злагіднив ранішу заяву іншого речника індійського уряду, який заявляв, що Індія плянує закінчити політику „апізменту" із З'єднаними Стейтами Америки, Китайською Народною Республікою і Совєтським Союзом. Сінґ натомість наголошував поширення міжародних зв'язків Індії з іншими країнами і співпрацю з ними для справи миру.

Перший виступ прем'єра Сінґа, як інформують політичні спостерігачі, притемнений однак внутрішніми непорозуміннями внутрі урядової коаліції. Шість, з усіх чотирнадцятьох досі номінованих ним міністрів взагалі не з'явилися на церемонію заприсяження. Усі шість належать до Конґресової партії, головної політичної сили в коаліції.

Другою несподіванкою для нового прем'єра була заява речника партії колишнього прем'єр-міністра Індіри Ґанді, що ця партія не гарантує підтримку уряду, якщо Сінґ буде прем'єром.

Керівник Конгресової партії заявив, що шість міністрів відмовились від складення присяги до часу поки усі справи між прем'єром і керівництвом партії не будуть позитивно полагоджені. Не полагоджені міжпартійні справи, — кажуть західні дипломати, — можуть створити нові труднощі для прем'єра Сінґа.

МОСКВА ПЛЯНУЄ ВИДАЛИТИ АМЕРИКАНСЬКОГО ЖУРНАЛІСТА

Москва. — Совєтський уряд заявив американському журналістові Дейвидові Саттеру, який працює для англійського часопису „Ді Файненшал Таймс" в Лондоні, що його акредитація скінчиться 19-го серпня 1979 року. Він є московським кореспондентом згаданої газети від 1976 року, але минулого місяця його заатакували в совєтській пресі за буцім то „брутальне поводження під час подорожі в Україні".

У травні цього року Саттер зі своєю матір'ю й сестрою поїхав відвідати українське місто Чорнобиль на Київщині, де народився його двоюродний дід. Совєтський службовець, який супроводжував його, намагався скоротити його візиту, — як заявив Саттер, — і лише тоді погодився на його довше перебування, коли Саттер вийшов з автомобіля, який був предоставлений йому совєтською так званою туристичною агенцією, і пішки хотів повернутися в згадане місто.

Минулого місяця газета „Правда України" обвинувачувала Саттера за „образливу поведінку" супроти офіційних совєтських представників під час його перебування в Україні. Одначе Саттер відкинув ці закиди, а крім того, він заявив західнім кореспондентам, що тоді, коли він поїхав на відвідини в Україну, до його бюра вломилися невідомі особи, які поперекидали всі його документи, але нічого не забрали.

Представники британської амбасади звернулися до відділу преси міністерства закордонних справ СССР за продовженням акредитації кореспондентові Саттерові минулого тижня в понеділок, одначе відповіді ще не отримали. Натомість совєтське міністерство передало газеті „Ді Файненшал Таймс" скарги на Саттера за його поводження під час подорожі в Україну та під час інших нагод, зокрема під час процесів над дисидентами минулого літа.

Минулого четверга представник американської амбасади заявив совєтському міністерству закордонних справ, що видалення Саттера скомплікує совєтсько-американські взаємовідносини і може довести до того, що у відплату будуть зроблені заходи проти совєтських кореспондентів, які працюють у ЗСА.

Заповідають зменшення продукції нафти в СССР

Вашінгтон. — Центральне Розвідче Аґентство („Сі-Ай-Ей") у своїй новій аналізі про економічний стан в СССР повідомляє, що існують недомагання щодо продукції нафти в Совєтському Союзі та що СССР та його сателітні держави стануть імпортувати нафту в найближчих трьох роках.

Цю інформацію подав до публічного відома конгресмен Лес Аспін, демократ із Висконсину і голова Комісії Палаци Репрезентантів для нагляду над розвідчими справами.

„Ми є свідками цього явища, що совєтська нафтова продукція осягнула вершок, доставляючи 11,73 мільйона бочок нафти денно у квітні ц.р. Тепер, три місяці пізніше, продукція зменшилася до 11,5 мільйона бочок денно. Центральне Розвідче Аґентство твердить, що в найліпшому випадку совєти продукуватимуть 10 мільйонів бочок нафти денно в 1985 р. У найгіршому випадку правдоподібним є, що вони продукуватимуть 8 міл. бочок нафти денно."

„ЗЕРНО ПОСІЯНЕ І ВОНО ПРОРОСТЕ" — НОВИЙ ВИПУСК „ІНФОРМАЦІЙНОГО БЮЛЕТЕНЯ" УКРАЇНСЬКОЇ ГЕЛЬСІНКСЬКОЇ ГРУПИ З'ЯСОВУЄ ЇЇ ПОЛІТИЧНІ ПОЗИЦІЇ

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — В українському самвидаві розповсюджується і останньо продістався на Захід четвертий випуск „Інформаційного бюлетеня" Української Гельсінкської групи.

Він має 24 сторінки машинопису та додаткові документи, серед яких є стаття члена групи Юрія Литвина „Правозахисний рух на Україні, його засади та перспективи", звернення репресованих громадян до Об'єднаних Націй, до Генерального прокурора СССР та декілька звернень до Української Гельсінкської групи з проханням про оборону. Слід відмітити, що до тієї Групи звертаються про допомогу не тільки українці, але теж громадяни України інших національностей.

Четвертий випуск включає події за 1978 і частинно за 1979 роки. Як раніше повідомлялося, в березні ц. р. появилося позачергове число „Інформаційного бюлетеня", що охоплювало події в Україні за перший квартал цього року. Тоді існував здогад, що це позачергове число було четвертим, серійним випуском.

Передаємо нижче повний текст передової статті четвертого випуску, під наголовком „Рух за права людини на тлі національних змагань українського народу":

„В історії розвитку людського суспільства можемо віднайти різні аспекти боротьби людини, нації, держави за свої інтереси, але тільки розцінюючи змагання одиниць і більших соціяльних організмів з позиції сучасної моралі і світорозуміння ми вносимо свою оцінку. Чи справедливу? Саме тут точиться безупинна боротьба і щербляться не мечі, а пера. Подолані концепції припадають пилюкою у книгосховищах, а нові погляди у взаємоборотьбі готові перегризти собі горло, чи підняти свого супротивника на вістря пера.

Йде боротьба. Боротьба жорстока, споконвічна. І вже не мечі щербляться, не пера скриплять, — людство, озброєне суперечливими ідеологіями, вимахує термоядерними бомбами, грозять собі загибеллю. Йде боротьба. Казкові ресурси використовуються на „боротьбу". І вже не знають народи, як від тієї „боротьби" оборонитися. У великих держав „оборона" стає нечуваною досі могутністю і ломить слабші кордони малих держав і націй. Вона вривається не тільки в господи держав і націй. Під прапором різних ідеологій проникає в усі сфери людського життя, у найсвятіші ідеї, у найсправедливіші стремління. І якби тільки йшлося про ідеології, то ми уподібнилися б до свіфтівських гостро — і тупоконечників. Але ця боротьба має свій підтекст. Цим підтекстом є імперіялістичні великодержавні інтереси. З другої сторони маємо титанічні зусилля людського розуму, духу й екзистенціяльної необхідности в таких величних досягненнях як створення ООН, а при ній різних комітетів, органів, відділів, які стали сьогодні гуманістичними інституціями, за допомогою яких людство прагне вирішити свої проблеми.

Однією з таких проблем є права людини. Декларація була схвалена і підписана членами ООН ще в 1949 році. Проте ми не можемо сказати, що ця подія мала якісь конкретні наслідки. Ніде не відкрилися перед політв'язнями двері в'язниць, ні один із деспотів не схаменувся, і кожен на власний розсуд інтерпретував собі цей документ, а голос людини губився в мурах, або галасі офіційної пропаганди, яка, до речі, в ідеологічній боротьбі заяложувала цей документ своїми злочинними пальцями.

Так велося до 1975 року, до скликання наради европейських держав у Гельсінках. Так було до приходу в Білий Дім президента Картера.

Не сумніваємося, що представники Радянського Союзу підписали цей документ з легкою душею в надії, що і ця міжнародна угода буде зв'язувати будь-кого, тільки не радянський уряд, що все залишиться по-старому, а до рук радянської пропаганди попаде ще одна козирна карта.

Так гадалося, та не так сталося. Не сталося всупереч всяким сподіванням. Хоч і стоять на чолі народів СРСР „сплоченные" ряди партії, як і раніше стояли. Хоч „злиті" партійні ряди „воедино с народом", хоч діє легендарний багатомільйонний, „вірний ідеям Леніна" комсомол, а також всеохоплюючі профспілки, ті самі та ще славетніші органи державної без-

(Закінчення на стор. 3)

Совєтські лектори „розвінчуватимуть лженаукові концепції буржуазної пропаґанди"

Луцьк. — У „світлі" постанови ЦК КПСС „Про дальше поліпшення ідеологічної політики-виховної роботи". Комуністична партія поширює різні методи і засоби розповсюдження цієї постанови, — про що інформує сьогодні совєтська преса, а поміж ними у редакційній київської газети „Радянська Україна". Одним із таких засобів „які ...вірно служать цій справі — це лекційна пропаґанда поміж радянським народом".

І ось в Луцьку, одна з таких пропаґаторів — вчителька цього міста, наділена „особливою" функцією — лектора-міжнародника, виступивши на пленумі республіканського товариства „Знання", говорила про „спілкування лектора з людьми праці".

Вона між іншим сказала, що завданням лектора є — „всебічно розкривати переваги радянського способу життя над капіталістичним, торжество радянської демократії, дружби народів СРСР соціялістичного інтернаціоналізму, переконливо розвінчувати лженаукові концепції і провокаційні вигадки буржуазної пропаґанди, тих її реакційних кіл, які намагаються паплюжити все радянське, комуністичне, протистоять ідеям соціялізму, миру і дружби між народами", — пише газета, зазначуючи, що тільки в самому товаристві „Знання" є понад 700 тисяч лекторів республіки", які „нині несуть слово партії в маси".

Однак, не дивлячись на тих 700 тисяч лекторів, — „лекційна пропаґанда все ще не відповідає вимогам дня", — стверджує „Радянська Україна".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N. J. 07303

Правильний підхід

У стейті Ню Йорк порівняльно недавно ввійшов у силу новий закон, згідно з яким 13 і 14-річних хлопців і дівчат, які доконали такі поважні злочини, як вбивство, знасилування тощо, тепер судитимуть як дорослих, а не малолітніх злочинців.

Не зважаючи на те, що поліційні та судові чинники вказують, що новий закон — це ефективний спосіб відстрашування підлітків від доконання вищезгаданих та інших злочинів, деякі коментатори твердять, що „дітей" не можна трактувати в таки самий спосіб, як дорослих злочинців, бо вони, мовляв „ще вповні не розрізняють між добром і злом".

Така аргументація дуже наївна і небезпечна, бо,поперше, 13 і 14 річні підлітки — це не діти і вже добре розуміють, що роблять. Подруге, якщо новий закон був би уневажнений, як цього вимагають деякі „спеціялісти", то можна передбачувати, що американські засоби масової інформації, навіть частіше ніж тепер, будуть повідомляти про злочини, доконані малолітніми хлопцями і дівчатами.

Власне такі алярмуючі вістки про вбивство, грабунки, знасилування та інші злочини підлітками до великої міри спричинилися до того, що в Ню Йорку та кількох інших стейтах встановлено гостріші кари для тих малолітніх злочинців. Навіть деякі коментатори ліберальних газет і соціологи ліберальних поглядів, які раніше всю вину за нарушування законів підлітками звалювали на „суспільні умовини", в яких ці молоді люди підростали, почали дещо змінювати своє становище і вимагати, щоб кари для цих малолітніх злочинців були гостріші, ніж були раніше. Як відомо, дуже часто траплялося, що 14 чи 15-річний вбивник був „засуджений" тільки на кілька місяців у виправному закладі для малолітніх злочинців, а в той самий час дорослий чоловік за такий самий злочин одержував досмертний термін ув'язнення, а в деяких стейтах навіть кару смерти.

Порівняльно легкі кари для малолітніх злочинців спричинилися до того, що молоді люди, знаючи наперед, що якщо будуть переловлені поліцією, то відсидять у виправному домі тільки кілька місяців, не боялися допускатися різних злочинів. Отже, важливим протизаходом для злочинности підлітків власне було встановити гостріші кари, що і зроблено в Ню Йорку та деяких інших стейтах.

Однак, тепер деякі коментатори вважають, що це була помилка, бо, мовляв, малолітніх не можна трактувати як дорослих.

Можна частинно погодитися, що підлітки не повинні одержувати аж такі строгі вироки, як дорослі злочинці. Не можна відкидати також дотеперішніх старань запобігти злочинності малолітніх шляхом освіти та психіятричної допомоги.

Але суспільство має право охороняти себе від злочинців, не зважаючи на їхній вік чи соціяльно-економічне походження. І тому суди в Ню Йорку та всіх інших стейтах повинні далі мати право засуджувати малолітніх злочинців на такі терміни ув'язнення, які відстрашували б підлітків від доконання злочинів, а також запевняли б, що небезпечні малолітні злочинці не будуть звільнені по кількох місяцях „ув'язнення", щоб знову поповнити ті самі злочини. Безпека громади, а також добро самої молоді вимагають задержання гострих кар і судових правил, що підлітки, які доконували б такі поважні злочини, як вбивство, знасилування тощо будуть суджені як дорослі.

Москва обвинувачує трьох французьких кореспондентів

Москва. — Пресове агентство Ассошіейтед Пресс інформує, що речник совєтського міністерства закордонних справ, покликавши до себе голову московського бюра французького пресового агентства „Франс Пресс", обвинуватив трьох французьких кореспондентів у непошануванні совєтських законів, які вони, мовляв, „систематично порушують".

Голова бюра „Франс Пресс" Едуард Діллон повідомив, що за „невідповідну поведінку" совєтські чинники обвинувачують кореспондентів П'єра Лє Ґалля, Жана Крауза і Ніколяса Мелетіча. Він заявив, що їм закидається „грубу поведінку з міліціянтами" і суперечку з готелевими управителями відносно заплати за винаймлення кімнат.

Володимир Барагура

МОВОВБИВСТВО І МОВОСАМОГУБСТВО

Лінгвіцид, чи пак мововбивство проходить в Україні від хвилини втрати державницької самостійности в наслідок Переяславської умови.

Москва проводить цю акцію пляново, послідовно, методично, наполегливо, безоглядно в усіх ділянках життя — політичній, суспільній, соціяльно-економічній, побутовій, культурній, науковавій, мистецькій, літературній, релігійно-церковній. Москва веде її різними способами, засобами й методами. Зміняється тільки тактика й посилення цієї злочинної акції залежно від обставин і потреб окупанта в різні часи історично-політичних процесів, як революція, війна тощо. Але ціль цієї акції одна — вбивши мову, вбити й душу народу.

Уже в царських часах російські науковці, політики, державні мужі заперечували існування України, як державно-політичного твору, вважаючи її провінцією Росії, відмовляли окремішності українській нації, заперечували існування української мови, кваліфікуючи її як діялект російської, ставили під сумнів можливість писати нею літературні твори й наукові праці, глумливою називали її „мужицькою", чи „хахлацькою". Царський уряд видавав жорстокі укази з забороною публікувати книжки, газети й журнали українською мовою. В установах, урядах і взагалі в публічному житті на терені України населення мусіло вживати російської мови, а на звернення українською мовою автохтони отримували відповідь „нє панімаю". Вживання української мови було перешкодою знайти працю, зробити кар'єру, посісти місце в товариському житті, піднестися вище на щаблях соціяльно-економічної драбини. Ця практика царського уряду послідовно продовжується і в сьогоднішній „соціялістичній" СССР.

Безоглядна мововбивча кампанія росіян проти української мови притихла під час большевицької революції з метою з'єднати собі українських комуністів-державників. Хвилеві можливості свобіднішого розвитку української мови заіснували під час т.зв. „українізації" з прихованою метою, щоб активні українські сили вийшли на верх і щоб їх докорінно знищити, та під час „великої вітчизняної війни", коли Рильському дозволено написати поему про „солов'їну українську мову", бо треба було здобути собі українське населення до боротьби проти німців.

У післявоєнний час московські большевики осурмили новий молото-серпоносний похід проти української мови, вживаючи до того й наших земляків. Ця мова майже повністю вмовкла на вулицях і в публічних місцях, зокрема в більших містах України, число публікацій українською мовою обмежене до мінімуму, її насильно псевдонауковими методами стали уподібнювати зовнішньо й духово до російської мови з метою створити російську мову єдиним засобом мовного спілкування народів, що заселюють СССР.

Саме тепер розгорнулася нова безоглядна атака на українську мову з метою знищити її повністю. Українські центральні представництва в вільному світі (СКВУ, УККА, КУК) і Комітет Року Української Дитини проголосили оборонну протидію.

Діло конечне і похвальне. Таку акцію мусимо вести не тільки на словах, але й на ділах, не тільки серед власного громадянства, але також серед суспільства стороннього світу.

Одночасно пригляньмося собі до нас самих. Як у нас стоїть справа з українською мовою, прав якої хочемо боронити перед наступом ворога? Бо врешті-решт ворогові-окупантові немає чого дивуватися, що хоче нас підкорити собі повністю і назавжди. Зате зовсім погано, коли на поселеннях ми самі прикладаємо свої руки до того, щоб українська мова в вільному світі ниділа й заникала. Допускаємося мовосамогубства. Діти й молодь поголовно вживають англійської, чи іншої мови оточення, серед якого живуть, а батьки не те, що потурають їм у тому, але й активно в тому допомагають. В юначих організаціях, на курсах українознавства, на таборах — скрізь лунає не-українська мова. Цілоденні українські школи, звичайно релігійно-визнаневого характеру, ведуть навчання української мови тільки про око і то вчителями, які самі не володіють нею задовільно. Скількість читачів дитячих періодиків і книжкових видань катастрофічно маліє. За останні роки появилося ледве кілька книжкових видань для молоді. Спостерігачі передбачають, що за найближчі роки не появиться ніодна україномовна публікація для молоді і остерігають, що вже тільки одна година перед дванадцятою.

Подібна ситуація серед студентської молоді. Кілька університетів увели курси української мови, але мусіли їх закрити через брак слухачів. Священики вводять не-українську мову в богослужби, в проповіді, молитви й сповідь.

Чим зумовлений такий жалюгідний стан, в якому знайшлася українська мова на поселеннях і такі невеселі перспективи, які чекають її в недалекому майбутньому? Адже у вільному світі ніхто нас не переслідує за нашу національність, ніхто не забороняє нам вживати української мови в приватному й публічному житті, на вулиці, публікувати нею видання, вести курси й школи українською мовою різного типу й рівня. Навпаки уряди й провідні чинники країн нашого поселення заохочують нас плекати рідну мову, шкільництво, культуру, науку й літературу. Ці чинники зійшли з позицій і концепції „перетоплювального казана" й переставилися на позиції різномовности й багатокультурництва.

У вільному світі не можемо заслонятися лінгвіцидом з боку країн нашого поселення. Вина тут виключно наша — ми допускаємося мовосамовбивства! Самі накладаємо власну руку на рідну мову, ключ до нашої самобутности й духовости. Тому, коли хочемо дати відсіч большевицькому мововбивству, мусимо бути чесні з собою. Поведім одночасно у країнах нашого поселення акцію за припинення психози мовного самогубства. Збереження рідної мови в країнах вільного світу буде найкращою допомогою, яку можемо дати нашим братам в Україні в їх боротьбі за права цього життєдайного і життєтворчого первня національної субстанції, яка загрожена в самому корені.

В. Кульчицький Гут

ПРО „ЧЕСНІСТЬ" І „МИСЛЕННЯ"

(2)

Подібних фактів можна б наводити багато. Ось тижневик „Тайм" наводить слова міністра закордонних справ Сінгапуру, який каже: „Альтернативою до газових камер для бідної людини є відкрите море. Камбоджійців вже вписано на листу людей, які мають загинути. Чому б завтра не додати Тайлянд, Малязію, Сінгапур та й інші, які стоять на шляху до реалізації в'єтнамських мрій?" А від себе тижневик додає: „Тільки Совєтський Союз, головний ментор В'єтнаму, стає в обороні В'єтнаму".

Ще одна цитата з паризького щоденника „Ле Монд" з 23-го червня ц.р.: „Сили лівиці зовсім не знають як аналізувати проблеми... Отже немає ані публічних дебат, ані акції в масових розмірах".

До цієї категорії я зараховую і свою статтю, ціллю якої не було „відгребування", але віднотовування певних фактів і коментування їх.

Сумління бувших „активістів"

Головний фактаж, який ліг в основу моєї статті — це усвідомлення багатьма з тих, які активно брали участь у різних акціях проти В'єтнамської війни, що всі їхні зусилля, ввесь їхній запал, еренгія, жертвенність пішли намарно. У статті я навів тільки два випадки: індивідуальний лист і збірний лист-заклик, та їх можна б наводити більше. І це усвідомлення прийшло не тільки „головно" у наслідок „трагедії людей на човнах'".

Щоб зрозуміти їхній душевний стан треба пригадати, проти чого і за що вони боролися. От передо мною знімка з підписом: „Демонстранти в Сан Франсіско маршируують протестуючи проти В'єтнамської війни в 1969 р." На знімці плякат, а на плякаті гасла: „Кінець війні", „Робітнича асамблея за мир", „Більше ні одного вбитого". Отже вперш у чергу боролися вони за мир, за припинення кровопролиття. А дальше?

От ще передо мною є твір двох відомих активістів С. Линда та Т. Гейдена, чоловіка Джейн Фонди, п. з. „Друга сторона". Тут на 122-ій ст. написано: „Перший Конгрес Н.Л.Ф. (National Liberation Front, відомий як В'ст Конґ, ВКҐ) в 1962 р. заявляв: ‚Всі масові організації і політичні партії без огляду на їхні політичні тенденції і релігійне кредо мають забезпечену свободу організації і діяння так же само, як і свободу виставлення кандидатів до Національної асамблеї і до других виборчих органів. Фронт зобов'язується... розв'язати теперішню Національну асамблею і перевести нові парляментарні вибори чесним і справжнім демократичним способом".

На 132-ій ст. є питання до прим'єр-міністра Північного В'єтнаму Пам Ван Донга: „Якщо З'єднані Стейти заберуть свої війська, чи Д.Р.В. (Democratic Republic of Vietnam, офіційна назва Північного В'єтнаму, ВКҐ) забрала б свої війська з Південного В'єтнаму? Відповідь: Так звана ‚присутність військ Д.Р.В. у Південному В'єтнамі' є цілковитою видумкою ЗСА, щоб виправдати їхню загарбницьку війну у Південному В'єтнамі". Ще одне питання на наступній сторінці: „Часто уряд З'єднаних Стейтів говорить, що Н.Л.Ф. є агентом Д.Р.В. ... Відповідь: Це є підла видумка, призначена на опоганення в'єтнамського народу, Н.Л.Ф., Д.Р.В. ... Н.Л.Ф. є одиноким правдивим репрезентантом народу Південного В'єтнаму..." Пізніше, як відомо, Н.Л.Ф. створив ще Тимчасовий революційний уряд, який ніби керував всією боротьбою Південного В'єтнаму, з яким велися переговори в Парижі і там з ним було підписано перемир'я.

Отже боротьба на вулицях американських міст і на „кемпусах" американських високих шкіл велася проти „диктатури" сайгонських урядів та за мир і правдиву демократію для Південного В'єтнаму, яку репрезентували для демонстрантів Н.Л.Ф. і Тимчасо-

(Закінчення на стор. 4)

Богдан Остап'юк

ВІДПУСТ СВ. ІВАНА В ГАЯХ ВЕЛИКИХ

(З циклу: Давній Тернопіль)

Присвячую сл. п. д-ві Михайлові Сосновському

Скінчилися сінокоси. Останні високі, драбинясті вози запашного сіна з Берегів та Гаїв котилися польовими дорогами. Збиточна дітвора смикала сіно, яке притрушувало вулиці на передмістях давнього Тернополя. Майже всі роботи в полі добігали до кінця, залишалося ще підгортання картоплі (плужкування) та виполювання бур'янів у збіжжі. Почали біліти високі лани жита та густої пшениці. Зближався перший відпуст св. Івана напередодні гарячих, подільських жнив.

У навечер'я св. Івана маїли мешканці Тернополя та Поділля свої доми, ворота, тини, солом'яні стріхи широким листям лопуха та билами чорнобіла. Св. Іван мав, так би мовити, два епітети. Його звали Іваном „Купалом", або жартома „лопухом". Купалом тому, що звичайно всі старші газди щойно тепер почали купатися в Сереті, а лопухом тому, що саме цим листом лопуха, який у той час виростав до величезних розмірів, маїли свої доми.

В Гаях Великих, які здавен-давна належали до Тернополя, була Свят-Іванська церква, яка належала до тернопільської парохії. Чепурна, мурована, гаївська церква стояла біля гостинця майже на середині Гаїв, які простягалися понад 5 км., починаючи з півдня від лісу Василя Дідуха і лісу автора цих рядків аж до полів сусідньої Кип'ячки. Кожного року тут на св. Івана відбувався храмовий празник. У день свята приходили до Гаїв процесії з Березовиці Великої, Кип'ячки, Смиковець, Байковець та інших сусідніх сіл.

З тернопільської Свят-Успенськоі церкви (її знищили большевики динамітом у 1960 р.) вирушала процесія під проводом священика, яку супроводили численні міщани. Бувало раннім холодком йшли прочани гаївським гостинцем, співаючи побожні пісні, гомін яких сплітався із щебетанням жайворонків. По обох боках шляху легкий вітрець колисав збіжжя, яке хилилося то в одну, то у другу сторону...

Гаївська церква, хоча сама потапала у зелені лісу та садів, у храмовий день була замаєна на зовні березовим та липовим гіллям, а у нутрі стіни, образи святих, хоругви вінками квітів та пахучим лісовим зіллям. Навпроти церкви, на шляху стояли будки з празничним крамом, а біля них сиділи старці-жебраки прохаючи крикливими голосами милостині... В 10-ій год. ранку почав правити Богослуження о. крилошанин В. Громницький, парох Тернополя в сослуженні священиків — гаївчан та сусідніх сіл. При цьому варто згадати про двох найбільш заслужених священиків-гаївчан о. Івана Сеньківського, ЧСВВ та о. Володимира Чубатого, які впали жертвою жорстокого большевицького терору. О. Громницький виголошував також святочну проповідь своїм питомим грімким голосом. Після святочних відправ у церкві починалися празничні гостини. Гаївчани гостили своїх тернопільських сусідів, з якими часто в'язали їх родинні зв'язки, та знайомих прочан з довкілля, на лоні природи і тіні овочевих дерев вишнякучерешняку, смачним обідом, першим гречаним або липовим медом та соковитими черешнями. 36 років тому святкували ми останній раз відпуст св. Івана у Гаях Великих.

Гаї славилися не лише своїми садами, пасіками, прекрасними місцями відпочинку-дозвілля, але також і тим, що з рядів гаївчан вийшло багато інтелігенції, професіоналістів: 8 священиків!, п'ятеро вчителів, кількох культурно-освітніх кооперативних та політичних діячів. До найвизначніших з них належить сл. п. д-р Михайло Сосновський, який народився 1-го грудня 1919 р. в Гаях під час нашої відновленої Держави! Своєю здібністю, наполегливою працею дійшов він до вершин знання, науки, політики. В 1938 р. закінчив відмінно тернопільську гімназію, в 1948 році на еміграції закінчив право, в 1949 р. осягнув ступінь магістра з історії українського права на Українському Вільному Університеті, а в 1968 на цьому ж університеті здобув докторат з політичних наук. Ще у тернопільській гімназії вступив в ряди ОУН, де згодом займав провідні становища. Багато праці присвятив нашій молоді, особливо молодечій студентській організації „ТУСМ" ім. Міхновського. Як незвичайно здібний журналіст, він почав працювати в „Часі", а в 1951 — 54 роках був головним редактором „Гомону України". Він був заступником голови СуЖА. У вересні 1972 р. вступив на працю до редакції „Свободи", де дуже швидко з'єднав собі симпатії та пошану серед членів редакції. (На жаль, в рамках цієї статті немає змоги більше зупинитися на інших аспектах його багатогранної праці). 25 липня 1975 р. нагло перестало битися його добряче та щире серце. Причина наглої смерті ще й досі як слід невияснена.

•

Сл. п. Михайло ніколи не забував своїх рідних, чарівних Гаїв. У розмовах, зустрічах з автором цих рядків, говорив, що вже мабуть ніколи їх не поба-

(Закінчення на стор. 4)

Володимир Мацьків

ОБОРОННІ ЗАМКИ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ

[2]

В Збаражі є руїни двох замків. У Старому Збаражі є звалища замку, який мабуть пам'ятає ще наші княжі часи. Про нього пишуть, що в 1474 р. Василь Василевич Несьвіцький боронився в ньому перед татарами. Останні вісті про цей замок походять з 1589 р., коли татари так його знищили, що після цього вже не відбудувався.

Інший збаразький замок мав збудувати в 1626 р. голляндський архітект, тому його вигляд та оборонні споруди дуже різняться від інших замків в околиці. Цей замок мав доволі сильні укріплення, в яких були різні казамати, що сповняли теж ролю тюрем.

„По пилявецькій потребі, — пише польський історик,— у 1648 р. такий страх охопив оборонців Збаража, що вони залишили замок без оборони, мимо валів з січених каменів на три копії високих, мимо нових коштів, флянгів, паратетів /оборонні споруди/ і п'ятидесяти гармат. Хмельницький, ідучи в поході на Львів, зайняв його без пострілу і застав там величезні добра і достатки".

В рік пізніше під мурами цього замку розігралася нова битва, відома в нашій історії. Власником замку був тоді Ярема Вишневецький, внук славного Байди, що ніяк не хотів віддати замку в руки Хмельницького, знаючи, що на допомогу іде сам король Ян Казимир. Як відомо, Хмельницький розбив королівське військо під Зборовом, де заключено „Зборівську угоду".

В 1675 р. турки „здобули цей замок так нікчемно, як ніколи нікчемніше не могло бути" — пише Собєський до своєї дружини.

В 1704 і 1734 рр. здобули цей замок російські війська, що в ослабленій Польщі господарили, як у своєму домі, вмішуючись в її династичні міжусобиці та безпорядки. А від 1809 до 1815 рр. були в ньому повними панами, бо „Тернопільський край належав до російської імперії.

Його руйновано і відбудовувано, а по Першій світовій війні залишились звалища, яких уже не варт було відбудовувати.

Замок в **Токах** збудовано на острові ставу, який творить річка Збруч, в XУІ стол. Він витримав кілька татарських облог. У 1648 р. його здобули козаки, а в 1675 р. — турки.

Сьогодні цей замок, хоч виглядає дуже мальовничо, лежить у звалищах, а мешканці довколишніх сіл розбирають його для своїх будівельних потреб.

Скалатський замок побудовано в 1630 р., але вже за 18 літ його здобули козаки, а опісля кілька разів руйнували турки. В 1919 році відступаючи з УГА за Збруч, мав я змогу кілька днів затриматися в Скалаті та оглянути рештки цього замку. Властивого замку вже немає, залишились тільки давні оборонні башти та трохи мурів. Над одною брамою я бачив таблицю, на якій була висічена історія цього замку.

Замок в **Грималові** належить до наймолодших, бо його будували вже в XУІІ стол. В 1651 р. козаки, ідучи під Берестечко, здобули його і знищили. Не витримав він також облоги турків у 1675 р.

Після воєн, його перебудовано на панську палату і в цьому стані він простояв до наших часів.

На окрему згадку заслуговує ще оборонний манастир оо. Василіян в Підгірянах коло Теребовлі. Знаходиться він на кінці клина, що його творять яри річки Серету та Гнізни в цьому місці, де ці річки сходяться разом. Укріплена площа мала 110 метрів довжини і 65 м. ширини. Та площа обведена сильним муром, а в углах стояли оборонні башти. В середині стояла церква, манастир та господарські будинки. Поза мурами були вали та рови.

Коли цей манастир збудований, годі дізнатись. Є тільки згадка, що 28 вересня 1663 р. польський король Ян Казимир, будучи в Шаргороді, видав для цього манастиря якесь письмо. Цей манастир простояв до 1777 р., коли австрійський цісар Йосиф розв'язав його, а майно сконфіскував.

Чи під його мурами були якісь воєнні дії, годі довідатись.

Всі ці замки та оборонні лінії досконало сповняли свою ролю відносно Польщі. Як уже згадано, на польські землі не дійшов ані один татарський напад. Натомість для нас ці замки та ці оборонні лінії були великим прокляттям.

Сама будова тих замків вимагала немалих зусиль. Треба було добувати камінь у каменоломнях, звозити його на призначені місця та будувати. Припустім, що головним будівничим був хтось з-поза місцевих людей, але всі інші важкі праці мусіли виконувати селяни — кріпаки. На прикладі будови замку в Теребовлі, який, як подають джерела, коштував 9.000 золотих, бачимо, як використовувано наших людей. Хоч курс польської валюти не стояв високо, але приймім, що тоді золотий мав вартість десять разів більшу, як сьогодні доляр, то і така сума не стоїть у ніякому відношенні до справжніх коштів величезної та важкої будови, якою є замок в Теребовлі. Ці гроші могли вистачити на заплачення архітекта та доглядачів, деяке внутрішнє устаткування та скромне озброєння. А люди, що дуже важко працювали, не одержали нічого.

Не меншим тягарем, що спадав на плечі нашого населення, було удержання власника, його родини та плеяди гайдуків — прихвоснів, а також залоги. Знаємо, що польські пани на наших землях скромними не були.

Дуже цікавим питанням виявляється справа залоги тих замків, з огляду на те, що польського війська, яке мало за ціль боронити „кресув", не було дуже багато. Ці всі „хоронгвє", про які колись морочили голови нашим дітям в польських школах, або про які треба було читати в творах Сєнкевіча та подібних авторів, не мали устійненого числа вояків. Часто були це відділи, в яких було всього кілька десятків, а то й менше людей. Отже не все було, чим обсадити всіх замків. Знаємо також, що багато магнатів мали своє власне військо, яке рекрутувалося з місцевого населення. Доля цього війська теж часто була дуже незавидна. На прикладі Микулинець можемо собі уявити ту долю:

Коли пан довідався, що на Микулинці надходить поважна турецька сила, а в замку крім його родини та кількох шляхтичів, які перебували там принагідно, не було нікого, він нашвидку зорганізував коло 400 селян. Ця залога гідно боронилась 15 днів. Вкінці турки хитрощами вплинули на пана і він піддався. Коли відкрито брами і турки увійшли до замку, частина залоги загинула під кинджалами яничар, а решта пішла в ясир. Очевидно цих людей ніхто не викупив і вони пішли на торг, де їх продано до найтяжчих робіт; там вони й загинули.

Так і це ще не все лихо. Коли турки здобули замок, вони мусіли мати втрату в своїх людях, яку вони хотіли покрити здобичею в замку. Коли ж ця здобич не була така велика, щоб наситити всіх, що на неї чекали, тоді вони з люті тим більше нищили наше мирне населення. Грабували, що тільки можна було забрати, решту палили, а людей брали в ясир, знаючи, що в околиці нема кого боятися. Коли ж замок оборонився, то знову наше населення мусіло покривати здобич, якої сподівалися в замку, а якої їм не пощастило дістати. Чи замок вигравав, чи програвав, все терпіло наше населення.

Роздумуючи над тим важким лихоліттям, яке мусіло переносити наше населення, мусимо низько схилити свої голови не тільки перед тим важким терпінням, але і перед тим гартом, який це населення виказало. Воно мусіло бути завсіди чуйне, завсіди готове покинути свою хату, щоб на час схоронитись у відповідне місце, де б їх ворог не міг знайти, та завсіди готове відбудовувати наново свою хату, коли небезпека хвилево відійшла. Мусимо бути направду горді, що ми мали таких дідів. Хоч вони може й не вміли читати та писати, може й не знали історії, але були настільки сильні, настільки загартовані, що перетривали важкі лихоліття.

(Кінець)

ЗЕРНО ПОСІЯНЕ І ВОНО...

(Продовження зі стор. 1)

пеки, міліція, армія, поголовна завербованість, одним словом перевірене, проконтрольоване радянське суспільство. І ще на додаток „всенародно і одноголосно схвалена" і прийнята нова конституція, яка перевершила по „правді" та „справедливості" і „демократичності" неперевершену, найсправедливішу і найдемократичнішу сталінську конституцію.

Не сталося як гадалося. Людство увійшло в нову епоху суспільних відносин і проблем. У центрі уваги і надалі залишились державні інтереси, але фактором міжнародної політики, міжнародних відносин стали права людини. Гельсінкський прикінцевий акт став для Радянського Союзу болючою скалкою, гуманітарні параграфи якого болять правлячі верхи і досі.

Вперше за багато десятиріч в СРСР конкретно оформилася моральна опозиція: виникли групи сприянь виконанню Гельсінкського прикінцевого акту на Україні, в Росії, Литві, Грузії, Вірменії. Саме вони заманіфестували думки і прагнення людей доброї волі, людей непересічних, талановитих, людей чистих, ентузіястів, що загальнонародні інтереси поставили вище власних і свідомо принесли себе в жертву.

Від створення Групи Гельсінкі на Україні пройшло лише два роки. Час для історії зовсім непомітний. Незначний він і для розвитку суспільства. Та вже тепер, оглядаючись на них, ми яскраво бачимо контури подій на тлі нашої дійсности і без вагань можемо сказати: ці роки значущі для нас, для розвитку суспільно-політичної думки на Україні, вагомої для усвідомлення нових тенденцій у відстоюванні життєвих інтересів нашого народу, у подоланні традиційних форм боротьби за національні права; для усвідомлення того нового, що несе зі собою рух за права людини.

Безумовно, Група виникла на українському грунті, з українських потреб, а не як чиясь політична кон'юнктура. Як чужу кон'юнктуру виникнення Групи представляє радянська преса з метою дискредитувати її діяльність і позбавити членів Групи того безмежного авторитету, яким вона користується.

Виросла Група не на пустому місці. Її передають, якщо вже не сягати століть, останні десятиліття напруженої боротьби українського народу за свої права, за місце під сонцем. Ми маємо за собою жахливі десятиліття, які позначилися мільйонами могил. Та могили ці затоплені, обпльовані. А наших дітей силою примушують повторювати анахтему від Юрася Хмельницького аж по сьогоднішній день, усім хто не мислив Україну поза межами Росії. І саме ця обставина є причиною, що наш голос сьогодні пробивається через окремих мужніх людей. Є і інші причини. Але ми не вмираюче плем'я гуронів. Ми не заспокоїлися. Ми завжди ставали на прю, стаємо сьогодні, станемо завтра.

Ми маємо цілу плеяду видатних людей в тюрмах, таборах і на засланні. Це відомі політичні діячі зі світовими іменами: Левко Лук'яненко, Вячеслав Чорновіл, Валентин Мороз, Микола Руденко. Іван Світличний, Євген Сверстюк та інші; поети-патріоти: Василь Стус, Ірина та Ігор Каленці, Михайло Осадчий, Ірина Сеник; художниця Стефа Шабатура.

Сьогодні наш народ має цілу низку героїв-мучеників, що чверть століття і більше каралися в ув'язненні. Нема в'язниці, концтабору на безмежних просторах СРСР, де б серед політичних в'язнів не було українських патріотів.

Так, Гельсінкська група виросла не на пустому місці. Перші її члени: Л. Лук'яненко, О. Тихий, Н. Строкатова,О.Мешко, І. Кандиба, П. Григоренко, О. Бердник — колишні політв'язні, які до ув'язнення виступали з цими ж проблемами, хоч і на інших плятформах.

Сьогодення наше не може похвалитися ні визначеною метою, ні конструктивними ідеями. І не тому, що вони не доступні нашому сучасному мисленню. Причина в іншому. Зі своїми національними інтересами ми вписані в систему інтересів сильнішої пануючою нації. І від цього створюється неадекватність співвідношень. Навіть у сучасному дисидентському русі перед нами стоять і виникають проблеми настільки не відповідні, що часто не можемо порозумітися.

Так, всі проти асиміляції націй, але російському дисидентові виступати з мовними проблемами не треба. Українцеві, білорусові чи литовцеві за те, що він виступить на захист рідної мови в школі, установі і т. п. грозить звинувачення в антирадянщині, націоналізмі і ув'язнення.

Росіянин, куди б він не подався, у кожній республіці, у вищій школі послугову ється рідною мовою. Українець на своїй землі захлинається в російщині.

Росіянин всюди має на рідній мові школи, дитячі садки, театри, кінофільми, — українець на своїй землі про це лише мріє, бореться і сідає до тюрми з тавром націоналіста.

Росіянин всюди — від Далекого Сходу аж поза Карпати — має свої газети, журнали, книжки, технічну літературу, переклади, — українець на рідній землі, на рідній мові коли щось і має, то призначене воно зверху на дію в зворотному напрямку.

А до якої школи і до якого винародовлення призводять міграційні процеси в середині держави? Хіба росіянин це відчуває? Як росіянинові сумістити ідеї російської державности з ідеями права нації на самовизначення? Як бути з льокальним націоналізмом?

На фоні вселюдних гасел ми ніби підлітки з місцевими проблемами, але переступити через них не можемо. Не маємо права.

Рух за права Людини на тлі сучасного партійного і політичного розгардіяшу виділяється своєю незамайністю і ніби релігійною праведністю. Ідеї і методи боротьби прийняті для кожної неупередженої людини у кожній, хоч у якомусь ступені конституційній державі. Проте в Радянському Союзі при галасливості заяв, деклярацій уряду і його пропаганди маємо такий стан речей, що за два роки існування Української групи сприяння виконанню Гельсінкських угод із 10 її членів-засновників Групи, 6 арештовано і засуджено до максимальних термінів ув'язнення, а інші піддаються нечуваному цькуванню.

За ув'язненими не було ніяких злочинів. Вони діяли в рамках радянської конституції і за кожним з них єдиний „злочин" — статті правозахисного порядку, або тільки участь у Групі.

Здається, нічого за останні два роки суттєвого не скоїлося. Але були неправедні арешти, були злочинні суди, є жертви. Цього факту не залити навіть морем чорнила, його не заглушити галасливими пустослівними заявами, не виправдати ніякою логікою. Радянський уряд, Комуністична партія Радянського Союзу поповнили свій службовий список ще одним злочином.

Так, проблеми, поставлені правозахисним рухом не вирішені, але і вони і сам правозахисний рух стали яскравішими, акцентованішими. Радянський уряд показав, що в СРСР конституція не має ніякої сили, закони служать інтересам партії, а людина не має найелементарніших прав.

Група безумовно ослаблена, але не правозахисний рух. Він став надбанням найширших верств народів Радянського Союзу, проник у свідомість суспільства, підніс ідеї прав нації понад усі політичні устремління. Зерно посіяне і воно проросте.

У ряди Групи влилися: інженер Віталій Калиниченко, педагог Василь Стрільців, економіст Петро Січко, студент-журналіст Василь Січко, Юрій Литвин, філолог Василь Овсієнко.

Майбутнє за правозахисним рухом. Питання права людини і актуальні і необхідні.

І люди ці права здобудуть.

Юрій Литвин
Оксана Мешко
Олесь Бердник
Іван Кандиба
Віталій Калиниченко
Василь Стрільців
Петро Січко
Василь Січко
Ніна Строкатова
Василь Овсієнко

ПРИГАДУЮ, ЩО НАСТУПНА ЗУСТРІЧ КОЛИШНІХ УЧНІВ

БЕРХТЕСҐАДЕНСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ

ВІДБУДЕТЬСЯ

7 і 8. IX. 1979 в MOTEL FLAMINGO, HIGHWAYS 12& 23, Rt. 1, Box 134 WISCONSIN Dells, Wi. 53965

Тел. (608) 253-2911

Допобачення в ЮРКА КУЗИКА

Кімнати замовляти безпосередньо.

ОЛЬГА САВЧУК

ВИСТАВКА ОБРАЗІВ

ЛАРИСИ МАРТИНЮК

в ГАНТЕРІ, у приміщенні „К С Е Н Я" (КОБЗЯРІВКА)

ВІДКРИТТЯ:

СУБОТА, **11-го СЕРПНЯ 1979 р.**

Оглядати можна щодень до кінця сезону.

Мілена Рудницька

Невидимі Стигмати

Книжка у твердій темно-бронзовій обгортці із золотими буквами. 552 сторінки із фотографічною документацією.

Ціна 15.00 долярів.

SVOBODA
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07303

Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 5% стейтового податку.

Величаві Ювілейні Торжества в катедрі св. О. Николая

Цього року минає 1,6000 літ від смерти одного з найбільших Отців і Вчителів Східньої Церкви та Законодавця чернечого життя — св. Василія Великого. З цієї нагоди Отці Василіяни Американської Провінції уладжують по більших осередках Філядельфійської Метрополії осібні ювілейні святкування. Початок тим світлим торжествам дала катедра св. Николая у Чікаго.

У неділю, 27-го травня ц.р, в 4-ій годині по полудні, тут відбулася архиєрейська Свята Літургія при участи наших Преосвящених Владик Ярослава і Кир Василія, Єпископа Стемфорду, найвищого настоятеля Василіянського Чину - Протоархимандрита о. Ісидора Патрила, великого числа Отців Василіян з Канади й Америки включно з їхніми протоігуменами та нашого дієцезального духовенства з Чікаго й сусідних парафій.

Ювілейні упочистості попередила триднівка молінь і проповідей у честь св. Василія Великого під проводом о. Патрикія Пащака, протоігумена Василіян в Америці.

Під час Св. Літургії святкову проповідь виголосив о. ігумен Ін. Лотоцький про походження та діяльність св. Василія (329-379). Проповідник підкреслив велич особи св. Василія, його особисту святість та святість його цілої родини. Хоча йому усміхалася світла земська карієра, достоїнства і слава та він усе те великодушно приніс у жертву Богові а сам віддався практиці чернечого життя. Св. Василій Великий, опісля як архипастир Кесарії Каппадокійської, Мала Азія, розвинув багатогранну діяльність. Він заблистів як світлий проповідник, глибокий богослов, плодовитий письменник і полеміст, неустрашимий борець за догми св. віри проти аріян, знаменитий адміністратор та великий батько й опікун убогих, вдів, сиріт і немічних. Він зреформував св. Літургію, яка ще сьогодні правиться в нашій Церкві десять разів у році.

Св. Василій Великий записався золотими літерами в історії чернецтва Східньої Церкви. Його чернечі правила стали основою чернечого життя у манастирях у Східній Церкві та нашому народі. Василіянські манастирі в нашому народі на протязі століть сповняли важливу релігійну, культурну і просвітню ролю. Діяльність Василіянського Чину йде по дусі чернечих правил св. Василія, це є служіння Богові і свому народові. Як колись так і сьогодні та діяльність Василіян охоплює передусім три ділянки: працю місіонерсько - душпастирську, виховання молоді в школах та працю видавничу.

Сьогодні на рідних землях безбожний червоний комунізм знищив Василіянський Чин, але його сини й доні — Василіяни й Василіянки — далі ревно парцюють між нашими вірними в Канаді, Америці, Бразилії, Арґентині й Европі.

До звеличання цього радісного ювілею причилися не тільки наші Владики, велика участь духовенства у відправі св. Літургії, але також прегарно відновлена катера св. Николая та об'єднаний хор парафій Чікаго під батутою п. Яремовича, що своїми чудовими напівами і могутнім співок цілій відправі надавав особливо молитовного настрою. Багато вірних приступило до св. Причастя, а простора катедра була вщерть виповнена вірними.

Ще заки церква св. Николая стала катедрою, то Отці Василіяни довгі літа працювали в ній ак ревні душпастирі. Тож з нагоди ювілею смерти їхнього Законодавця, як Владика Ярослав так і Отці Душпастирі катедри і всі вірні радо привітари Отців Василіян, щоб спільно з нами прославити їхнього Патріярха й Покровителя — Св. Василія Великого. Цим дійсно великим виявом своєї гостинности відносно Отців Василіян вони виказали їм свою вдячність за їхню довголітню працю у парафії св. Николая та інших церквах міста Чікаго.

Н.Н.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА МОГИЛУ
нашого Найдорожчого Вуйка
бл. п. АДРІЯНА ЛАПИЧАКА
на „Чорноморську Січ" у Нюврку
складають $ 150.00
Нестор і Іванка ОЛЕСНИЦЬКІ
та Любодар і Марта ОЛЕСНИЦЬКІ

З глибоким смутком повідомляємо Українську Громаду, що 28-го липня 1979 р. у Філядельфії, після важкої недуги відійшла у Вічність

бл. п.

СОФІЯ МУХИН

з дому ТОРГОВЕЦЬКА

Мистець-маляр, дружина скульптора

сл. п. БОГДАНА МИКОЛИ МУХИНА

ПОХОРОН — відбудеться в суботу, 4-го серпня 1979 р. з пох. заведення І. Гасина, 4244 Old York Rd. **у Філядельфії, о год. 8:30 ранку на український православний цвинтар св. Андрія у Савт Бавнд Бруку, Н. Дж., де буде відправлена Панахида в Церкві-Пам'ятнику.**

Опечалені:

МАРІЯ АРЧЕР з чоловіком ЧАРЛЬСОМ
МАЯ — внучка

•

Замість квітів на могилу, просимо складати пожертви на репродукції мистецьких творів скульптора Б. М. Мухина в книзі „Творчість Українських Мистців поза Батьківщиною".

Адреса:

Prof. P. Mehyk
1022 N. Lawrence St.
Philadelphia, Pa. 19123

Рік Української Дитини в Олбанській окрузі

Заходом Окружного Комітету Відділів УККА та Окружної Управи СУА, при співпраці всіх українських товариств, українці Олбанської округи в Трою, Н.Й., відзначать по своїм спроможностям Рік Української Дитини. Український День у Коговзі 19-го серпня, що його щороку організує Окружний Комітет УККА, буде присвячений нашій дітворі й молоді, що виконає мистецьку програму. Для дітвори замовлено різні дитячі іграшки й розваги, щоб кожна дитина могла знайти „щось для себе". Запрошено Надію Світличну, що розкаже про життя українських дітей в Україні.

Пізніше плянується відбути панель про сучасний стан нашої дітвори й молоді в Америці, та як його покращати?

Дня 16-го червня на ширших сходинах представників наших товариств обрано Громадський Комітет Року Української Дитини в такому складі: голова — Дозя Кушнір, заступник голови — Ґ. Бобеляк, секретар — І. Дурбак, скарбник — В. Коцур; члени: З. Білас, Л. Боднар, Л. Кушнір, У. Омецінська, Д. Свідерська, Д. Якубович, М. Савків, М. Філь, В. Боднар, О. Поповський, А. Демчар. Дня 1-го грудня у Вотервліті відбудеться День Української Дитини з конкурсами на різні роди мистецтва й самодіяльности, концерт дітей, вкінці маскарада і „живий образ".

І.Д.

УКРАЇНСЬКА СПОРТОВА ЦЕНТРАЛЯ АМЕРИКИ І КАНАДИ, ДЕЛЕҐАТУРА — СХІД

Ділимося сумною вісткою, що дня 29 липня 1979 р. в Мейпелвуді, Н. Дж. упокоївся в Бозі наш визначний член Управи проводу спортових ігрищ, член Управи УСВТ „Чорноморська Січ", довголітній виховник української спортової молоді на 59 році життя

бл. п.

Інж. АДРІЯН ЛАПИЧАК

Опечаленій Дружині Любі та членам Родини, складаємо вислови глибокого співчуття.

Управа Української Спортової Централі ЗСА і Канади Делегатура — Схід
Провід Українських Спортових Ігрищ Молоді

УСВТ „ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ"
НЮАРК, Н. Дж.

В глибокому смутку повідомляємо Членів, Симпатиків і Приятелів Т-ва, що дня 29-го липня 1979 р. упокоївся в Бозі наш довголітній діяч, провідник і виховник української спортової молоді, член Управи, колишній інструктор Спортової Школи, на 59 р. життя

бл. п.

Інж. АДРІЯН ЛАПИЧАК

Вельмишановній Дружині Любі та членам Родини, складаємо вислови найглибшого співчуття.

УПРАВА УСВТ „ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ"

У глибокому смутку повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих з різних парохій в Америці, що дня 28-го липня 1979 р., прийнявши Найсвятіші Тайни, упокоїлася в Бозі, наша Найдорожча МАМА

бл. п.

МАРІЯ ДАНУСЯР

з дому СТАНЬЧАК

ПАНАХИДА — в понеділок, 30-го липня 1979 р., о год. 7:30 веч. у похоронному заведенні Ковальчика і у вівторок, 31-го липня 1979 р., о год. 10-ій рано співана Служба Божа в церкві св. ап. Петра і Павла в Джерзі Сіті при 16 Бентлей Аве. По Службі Божій перенесення Тіла до пох. заведення Дуфрейн в Коговз, Н. Й. У вівторок, 31-го липня 1979 р. Парастас о год. 7:30 веч. в Коговз.

ПОХОРОН — в середу, 1-го серпня 1979 р. о год. 10-ій ранку в церкві св. ап. Петра і Павла в Коговз, Н. Й.,при Ontario St., **а опісля на цвинтар св. ап. Петра і Павла в** Waterford, N. Y.

Горем прибиті:

син — о. ТЕОДОР ДАНУСЯР
дочки — МАРІЯ БОВЗ з чоловіком КЕНЕТОМ
ДОРОТЕЯ ВІЛЛІ з чоловіком ГЕНРІ
ГЕЛЕНА ГІБЕРТ — з чоловіком ДАВИДОМ

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Ділимося болючою вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що в суботу, 28-го липня 1979 р., відійшла у Вічність, на 87-му році життя, наша Найдорожча МАМА і БАБУНЯ

бл. п.

АНАСТАСІЯ ІВАШКІВ

з дому СТАСЮК

ПАНАХИДА — в похоронному зав. П. Яреми, 129 Схід 7-ма вул. в Ню Йорку, в середу, 1-го серпня, о год. 8-ій веч.

ПОХОРОН — в четвер, 2-го серпня, о год. 9:30 рано з церкви св. Юра, в Ню Йорку, а звідтам на український православний цвинтар св. Андрія, в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

син — ЄВГЕН з дружиною ЄВГЕНІЄЮ
внуки — ЛЕВКО І МАРТУНЯ

Округи УНСоюзу Стейту Ню Джерзі
Нюарк, Джерзі Сіті, Пассейку і Перт Амбою
влаштовують
в неділю, 19-го серпня 1979 року, година 12-та дня
в Українському Селі, Бавнд Брук, Н. Дж.

СТЕЙТОВИЙ ДЕНЬ УНСОЮЗУ

МИСТЕЦЬКА ПРОГРАМА — ЗАБАВА — ОРКЕСТРА „КАРПАТСЬКІ ГОРИ"

До участи запрошується все Українське Громадянство та Членів-Союзовців усіх довколишніх місцевостей стейтів Ню Джерзі, Ню Йорку й Пенсильвенії

ПРО „ЧЕСНІСТЬ"...

(Закінчення зі стор. 2)

вий революційний уряд. А що з тим всім сталося? Чи Тимчасовий революційний уряд мав хоч один день владу в Сайгоні, не говорячи вже про „чесні і справжні демократичні вибори"? І скільки то вже згинуло людей в індокитайських країнах після відходу звідти останнього американського вояка?

Мій шановний опонент кидає каменем у ЗСА за трагедію „людей на човнах". Я б радив йому перечитати уважно звідомлення з часів В'єтнамської війни і там він знайде переконливі докази на те, що якраз у тих дільницях в'єтнамських міст, де компактною масою мешкали ті, які тепер творять основний контингент „людей на човнах" завжди концентрувалася опозиція до уряду в Сайгоні, а у самому Сайгоні дільниця Чульон фактично була поза засягом сайгонської „диктатури". Отже як вони тепер утікають з В'єтнаму, то не тому, що вони „коляборували" із сайгонською „диктатурою" чи з американським імперіялізмом".

Як перший вислід В'єтнамської війни шановний опонент подає „упадок патріотизму". А чому? І хто до того найбільше причинився? Чи ж не оті „активісти", які вимальовували ЗСА найчорнішими фарбами, палили і різними іншими способами зневажали американський прапор, а „другу сторону" постійно представляли у якнайсвітліших барвах? І чи тепер, коли „друга сторона" показала своє правдиве обличчя, вони не паленіють зі сорому? Чи їх не гризе сумління? Чи чесні й мислячі колишні активісти не бачать тепер ясно, що їх ганебно обмануто? Що їхній ідеалізм і ентузіязм безлично використав ще гірший диктатор як той, проти якого вони зводили бої?

Том Вікер, постійний колюмніст щоденника „Ню Йорк Таймс" не був прихильником ані Ніксона, ані Тю. Одну зі своїх колонок він присвятив двом французьким учителям, які „у липні 1970 р., обурені корупцією і тиранією режиму Тю, вилізли на пам'ятник ,на давнтавні' Сайгону, розвинули прапор В'єт Конгу і почали роздавати летючки за мир". Їх арештували, протримали два роки у в'язниці, випустили і вони негайно приїхали до ЗСА розповідати про жорстокості сайгонського режиму. І Том Вікер зреферував їхню розповідь. Тепер він у своїй статті п. з. „Замість кривавої купелі" („Ню Йорк Таймс" з 8-го липня 1979) закликає, щоб „бувші активісти миру" не вагалися „виступати проти ганебних порушень людських прав і пристойности" В'єтнамом, бо щойно „розбурхана опінія світу зробить більше, як щонебудь інше для стримання того, що В'єтнам нам дав замість кривавої купелі".

Моя стаття була написана три тижні скорше та охоплювала ширше коло питань, але основне її спрямування було теж саме, як в статті Тома Вікера. Через мою статтю мій шановний опонент посилає мене вчитися в палестинців Арафата. Чи і Том Вікер мав би йти до них на науку?

ЛІДІЯ АРТИМІВ...

(Закінчення зі стор. 1)

нагороду Левентритта в Ню Йорку в 1976 р. Минулого року вона здобула першенство на Міжнародному Фортепіяновому Конкурсі в Лідз, Англії, де вона також виступала як солістка з Симфонією Бі-Бі-Сі на телебаченні. Її европейський дебют у 1975 р. включав виступи в Римі й Міляно, а в Німеччині відбула вона аж два концертові турне, в 1977 та 1978 роках. Музична гордість української Філядельфії концертувала з симфонічними оркестрами Бостону, Ню Йорку, Філядельфії, Синсинаті, Кензас Сиіті, Балтимор тощо, включно до Національної Симфонії столиці Америки, Вашінґтону. На всіх важливіших сценах Америки давала вона сольові концерти, від Бостону й Ню Йорку, через Філядельфію, Пітсбурґ і Чікаґо аж до Сан Франсіско й Сіяттл.

У загальному скупа на похвали фахова критика оцінює Лідію Артимів як піяністку-віртуоза найвищого можливого рівня. „Лідія Артимів чудесна" — каже „Філядельфія Інквайрер"; Лідія Артимів — це „завершена артистка найвищого рівня, яка глибоко вдумується в музику, що її вона виконує" — пише „Ню Йорк Таймс"; „Гра Лідії Артимів була сильна та надзвичайна. Тут, без сумніву, йдеться про піяністку з якостями, що належать тільки найвидатнішим міжнародним талантам" — оцінює „Лондон Дейлі Телеграф". Подібних голосів фахових критиків можна було б навести дуже багато. Всі вони однозгідні в тому, що Лідія Артимів визначається не тільки надзвичайною музичною технікою виконання, але й має вона теплоту, чуйність та відчуття для ідеального відтворення музики композитора. А Гільдесгаймська газета в Німеччині каже, що „гра Лідії Артимів просто запирає віддих у слухачів. Молода львиця фортепіяну показалася феноменальною".

Відділ УККА у Філядельфії намагається кожного року дати концерт найвищої кляси. Немає сумніву, що заанґажувавши фортепіянову зірку такої високої кляси, як це оцінили фахові критики кількох країн, і цього року запевнить небувалий успіх програми Українського фестивалю в Рабин Гуд Делл-Схід, що відбудеться 17-го серпня 1979 р., в 8-ій год. вечора. Очевидно фестивалевий характер концерту вимагає різноманітности програми, тому вокальну частину програми виконають Марта Кокольська-Мусійчук і Василь Мельничин, а групові виступи дадуть Хор „Прометей" з Філядельфії, під батутою Михайла Длябоги, та Український Танцювальний Ансамбль Петра Марунчака з Монтреалю.

Відділ УККА вірить у багатолюдну участь у фестивалі громадян з Філядельфії та довколишніх міст і містечок.

УСПІХИ НАШОЇ МОЛОДІ

Новий лікар — д-р Василь Терлецький



Д-р Василь Терлецький, мол.

Д-р Василь Терлецький, мол., син Василя і Катерини Терлецьких, мешканець Вотервліту, Н.Й., градуював 3-го червня ц.р. із Філядельфійського коледжу Остеопатичної медицини, отримавши диплом лікаря з цієї ділянки.

Довгі роки д-р В. Терлецький є членом 13-го Відділу УНСоюзу та членом парафії при українській католицькій церкві св. Миколая у Вотервліті. Він також належав до українських молодечих організацій та до танцювального ансамблю „Верховина".

У 1974 році д-р В. Терлецький отримав бакалаврат із стислих наук з Нюйоркського стейтового університету в Олбані. Під час літа він тоді працював на Союзівці.

Д-р Терлецький був членом Студентської Ради і першим віцепрезидентом студентського Товариства на філядельфійському коледжі остеопатичної медицини в 1975-1976 роках.

Д-р В. Терлецький є одружений з Елізабет Енн Стілл. Вони мешкатимуть у Дейтоні, Огайо, де він відбуватиме свій „інтершіп" і резидентуру в медицині.

Н.Н.

Подвійний ювілей о. Лева Опоки

Дня 12-го листопада 1978 року Св. Успенська парафія в Лорейні, Огайо,відзначила 65-ліття о. Лева і 35-ліття активного священослужіння у Святій Українській Православній Церкві.

В зв'язку з цими ювілейними святкуваннями його Блаженство Блаженніший Митрополит Мстислав підніс його до сану митрофорного протоієрея, доручивши довершити церковне проголошення Владиці Архиєпископові Константинові. Проголошення цієї нагороди звучало так:

Дорогий і любий Отче!

Вітаю Вас із 35-літтям Вашого пастирського служіння Богові і Святій Українській Православній Церкві та побожному українському народові. Мило мені ствердити, що основною прикметою Вашого священнослужіння була усердність та, що головне, пастирська самодисципліна.

Приємно було мені почути в Англії у вересні ц. р., коли добрі люди згадували про Вас, як про доброго пастиря. Приємно мені знати, що такою ж самою любов'ю і пошаною оточують Вас і увірені Вашій духовній опіці вірні в Лорейні, які зібралися в неділю 12-го листопада, щоб відзначити 35-ліття Вашого нелегкого пастирського труду.

Бажаючи долучитись до цієї зворушливої урочистости, благословляю Вас на ношення митри, на що Ви вповні заслужили. Церковне проголошення цієї нагороди, доручаю довершити Владиці Архиєпископові Константинові.

Щасти ж Вам, Боже, у всьому!

Вам і Вашій родині бажаю Божих ласк і щедрот та кріпкого здоров'я.

Відданий Вам у Христі

†МСТИСЛАВ
Митрополит

Після закінчення св. Літургії всі парафіяни і гості переїхали до поблизького ресторану, де в просторій залі, за традиційним столом і обіді продовжували ювілейні святкування. Сюди прибули всі отці Пен-Огайського деканату на чолі з деканом. Після поблагословення обіду, промовляли Архиєпископ Константин, підкреслюючи довголітній шлях праці о. Лева, починаючи з рідних земель через Німеччину, Англію і аж у ЗСА. Промовляли й інші отці Деканату, вітали і бажали здоров'я, як і дальших успіхів в праці.

Митр. прот. Ф. Коваленко

ВІДПУСТ СВ. ІВАНА...

(Закінчення зі стор. 2)

чить. Дорогий Друже, Ти став гордістю не лише Гаїв тернопільської землі, але всієї України. „Нон омніс моріяр" (цитата з вірша Вергілія: „не все вмирає"). Твої діла, літературно-наукова та політична спадщина, частину якої готує до друку Твоя вірна дружина Оксана, залишиться цінним пам'ятником для прийдешніх поколінь. Нехай цих кілька стрічок згадки про відпуст у Гаях, у яких проминули роки Твоєї молодості, буде квіткою на Твою могилу у пантеоні визначних покійників, в Бавн Бруку.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

КАРПАТСЬКИЙ ЛЕЩЕТАРСЬКИЙ КЛЮБ в НЮ ЙОРКУ

влаштовує з доручення

УКРАЇНСЬКОЇ СПОРТОВОЇ ЦЕНТРАЛІ АМЕРИКИ І КАНАДИ

ТЕНІСОВІ ТА ПЛАВАЦЬКІ ЗМАГАННЯ

в днях 31-го серпня і 1, 2 та 3-го вересня 1979 року

на кортах „СОЮЗІВКИ"

ТЕНІСОВІ ЗМАГАННЯ

за індивідуальні першості

УКРАЇНСЬКОЇ СПОРТОВОЇ ЦЕНТРАЛІ АМЕРИКИ І КАНАДИ на рік 1979

І ЗА ЧАШІ

УНСОЮЗУ, „СОЮЗІВКИ", „СВОБОДИ" „УКРАЇНСЬКОГО ТИЖНЕВИКА" і п-ні МАРІЇ ДУШНИК

в поодинокій грі:

ЖІНОК - ЧОЛОВІКІВ - МОЛ. - СЕНЬЙОРІВ (35-44) - СЕНЬЙОРІВ (45 і 55 р.) ЮНАЧОК ЮНАКІВ (18, 16, 14, 12 і нижче р.)

Зголошення до змагань враз із вписовим по $ 5.00 приймає:

UNA ESTATE SOYUZIVKA
c/o Anya Dydyk
Kerhonkson, N. Y. 12446

до 22-го серпня 1979 р. Додаткових зголошень перед початком змагань не приймається, бо льосування відбудеться на засіданні Комісії на передодні змагань

ПОРЯДОК ЗМАГАНЬ:

П'ЯТНИЦЯ, 31 СЕРПНЯ — год. 1:00 по пол. на Союзівці: елімінаційна рунда чоловіків. Змагуни, які мусять змагатись в цій рунді одержать окреме повідомлення від проводу турніру до **середи, 29-го серпня.**

СУБОТА, 1-го ВЕРЕСНЯ — год. 8:30 рано на Союзівці: 1-ша рунда юначок (всі групи), сеньйорів (35 р. і 45 р.) та жінок. Год. 8:30 рано в Ню Полц: 1-ша рунда чоловіків. Год. 10:30 на Союзівці: 1-ша рунда юнаків (всі групи) год. 10:30 в Ню Полц: турнір переможених. Год. 3:30 по пол. на Союзівціз: 1-ша рунда сеньйорів (55 р.).

Час та місце дальших змагань назначить провідник змагань Р. Ракочий ст.

Змагуни групи чоловіків, вильосовані до елімінаційної рунди на п'ятницю, які не зможуть приїхати в цей день, як рівнож ті, що відпадуть в елімінаційних, можуть змагатись в групі переможених.

З уваги на короткий час турніру та велике число учасників, змагуни можуть голосити тільки до одної конкуренції, яку зазначать точно на реєстраційній листку.

на басейні „СОЮЗІВКИ"

СУБОТА, 1-го ВЕРЕСНЯ 1979 РОКУ о год. 11-ій вранці

ПЛАВАЦЬКІ ЗМАГАННЯ

ЗА ПЕРШОСТІ УСЦАК-у, ЗА МАНДРІВНУ ЧАШУ УНСОЮЗУ У ДРУЖИННОМУ ТОЧКУВАННІ ТА ЗА МЕДАЛІ І НАГОРОДИ УНСОЮЗУ

у слідуючих конкуренціях для хлопців і дівчат:

8-10 років
- 25 м. — довільним
- 50 м. — довільним

11-12 років
- 25 м. — довільним
- 50 м. — довільним
- 25 м. — грудним
- 4 Х 25 м. гінці — довільним

13-14 років
- 50 м. — довільним
- 100 м. — довільним
- 50 м. — грудним
- 100 м. — змінним
- 4 Х 50 м. гінці — довільним

15 років і вище
- 50 м. — довільним
- 100 м. — довільним
- 100 м. — грудним
- 100 м. — змінним
- 4 Х 50 м. гінці — змінним

Обмежень щодо числа учасників в поодиноких конкуренціях не буде.

Змагуни (-ки) можуть брати участь у не більше як 3-ох індивідуальних конкуренціях і один раз в гінцях.

Зголошення до змагань, подаючи назву товариства чи організації, ім'я і прізвище, вік, конкуренції і $ 1.50 вписове від особи, слід посилати на адресу:

Dr ROMAN SLYSH
88 BOXWOOD DRIVE
HERSHEY, Pa. 17033
Tel.: (717) 533-6091

Додаткові зголошення можна подати перед початком змагань на басейні о год. 9:30 рано.

У змаганнях можуть брати участь змагуни (-ки), яких Т-ва є членами УСЦАК.

ЗМАГАННЯ ПРИСВЯЧЕНІ 85-РІЧЧЮ УНСОЮЗУ

РЕЄСТРАЦІЙНИЙ ЛИСТОК — ДЛЯ ТЕНІСУ ТІЛЬКИ

ПРОСИМО ВИТЯТИ ТА ВИСЛАТИ РАЗОМ З ОПЛАТОЮ $ 5.00.
(Зголошення без вписового не приймається)

1. Ім'я і прізвище: ____________
2. Адреса (по-англійськи): ____________
3. Телефон: ____________
4. Дата народження ____________
5. Конкуренція та група в якій змагун хоче брати участь: ____________
6. Клюбова приналежність: ____________

Чеки виставляти на: KLK, American Ukrainian Sports Club.

„МЕТА"

ЦЕНТРАЛЬНЕ БЮРО УКРАЇНСЬКИХ ПОДРУЖ

На листовне прохання зацікавлених поміщуємо повний адресар Бюр Українських Подруж на трьох континентах та шести країнах нашого поселення:

„МЕТА"
ЦЕНТРАЛЬНЕ БЮРО УКРАЇНСЬКИХ ПОДРУЖ
МЕТА — Central Bureau, 5222 North 11th Street, Philadelphia, Pa. 19141, U.S.A.

Відділи — Branches:

МЕТА 1009 Adelante Ave. Los Angeles, Ca. 90042 U.S.A.	МЕТА 2 Lake Ave. Cardiff St., N.S.W. 2285 AUSTRALIA
МЕТА 11499 Continental Street Warren, Mich. 48089 U.S.A.	МЕТА 9, rue Casimir-Brenier 38000 Grenoble FRANCE
МЕТА P.O. Box 226 Cohoes, N. Y. 12047 U.S.A.	МЕТА 49, Linden Gardens London W2 4HG GREAT BRITAIN
МЕТА 116 Betty Ann Dr. Willowdale, Ont. CANADA, M2N 1X4	МЕТА Pelikaanstr. 26 7581 SX LOSSER (Ov) NEDERLAND

Внедовзі буде заподана адреса чергового бюра на Фльориді.

На листовне побажання заінтересовані одержать зворотною поштою всі потрібні інформації та формулярі в справі українського суспільного посередництва.

ЦЕНТРАЛЬНЕ БЮРО УКРАЇНСЬКИХ ПОДРУЖ „МЕТА"

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

КАТЕРИНА ХМУРИНСЬКА, членка УНС Відд. 275 Т-ва Дарахівщина в Джерзі Сиіті, померла 7 лютого 1979 р. на 86-му р. життя. Нар. 1892 р. в Зубів, Теребовля, Україна; членкою УНС стала в 1917 р. Залишила у смутку три дочки з чоловіками: Енну, Йозефину і Амалію, 9 внуків, 15 правнуків та сестру Анну. Похорон відбувся 10 лютого 1979 р. на цвинтарі Голі Крос в Норт Арлінґтон, Н. Дж.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар

ПАВЛО КЛАЧИНСЬКИЙ, член УНС Відд. 356 Т-ва Карпати в Омага, Небраска, помер 2 лютого 1979 р. на 63-му р. життя. Нар. 1916 р. в с. Бушковичи, Зах. Україна; членом УНС став у 1950 р. Залишив у смутку дружину Марію, сина Юліяна з дружиною, 2 внуків і дві сестри в Україні. Похорон відбувся 6 лютого 1979 р. на цвинтарі Кальварія в Омага, Небраска.

Вічна Йому Пам'ять!
Олекса Продивус, секр.

МЕЛАНІЯ ВАЙЛОВА, членка УНС Відд. 457 Т-ва Культура в Ню Йорку, померла 8 лютого 1979 р. на 83-му р. життя. Членкою УНС стала в 1951 р. Залишила у смутку доньку Аду з мужем Зеноном Осінчуком і дальшу родину. Похорон відбувся 6 лютого 1979 р. на цвинтарі св. Духа у Гемптонбурґу.

Вічна Їй Пам'ять!
Надія Литвиненко, секр.

ІВАН ПЕЛЬО, член УНС Відд. 170 Т-ва Українська Січ в Джерзі Сиіті, помер 6 лютого 1979 р. на 85-му р. життя. Нар. 1894 р. в Україні; членом УНС став у 1916 р. Залишив у смутку сина Мирона, три дочки: Павлину, Іванну і Марію, 8 внуків і 8 правнуків. Похорон відбувся на цвинтарі Голі Крос в Норт Арлінґтон, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
Галина Гаврилюк, секр.

ПАРАСКА ПОПАДЮК, членка УНС Відд. 332 в Ратітан, Н. Дж., померла 29 січня 1979 р. на 86-му р. життя. Нар. в Україні; членкою УНС стала в 1920 р. Залишила у смутку синів — Вілліяма і Павла, дві дочки — Катерину і Лілліян, 20 внуків і 16 правнуків. Похорон відбувся на цвинтарі Сакрет Гарт в Гіллсборо, Н. Дж.

Вічна Їй Пам'ять!
Кармен Д. Мазепа, секр.

ГЕРРІ ПЕРШИН, член УНС Відд. 88 Т-ва Союзівка, в Кергонксон, Н, Й., помер 10 лютого 1979 р. на 68-му р. життя. Нар. 1910 р. в Скалаті, Україна; членом УНС став у 1953 р. Залишив у смутку дружину Марію, сина Вілліяма, дочку Варвару і 6 внуків. Похорон відбувся на цвинтарі Мт. Олівер на Кейнсі, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!
М. Васьків, секр.

ТЕКЛЯ МЕЛЬНИК, членка УНС Відд. 7 Т-ва ім. Дмитра Капітули в Мек Аду, померла 2 лютого 1979 р. на 91-му р. життя. Нар. 1888 р. в Тартаківці; членкою УНС стала в 1922 р. Залишила у смутку дочку, сина і 4 внучки. Похорон відбувся 5-го лютого 1979 р. на цвинтарі Трансфіґурейшен у Газлетон, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Гелена Словік, секр.

АННА АМАТА (СКІБЯК), членка УНС Відд. 133 Т-ва ім. Б. Хмельницького в Нюарку, Н. Дж., померла на 60-му р. життя. Нар. 1918 р. в Пенсильванії; членкою УНС стала в 1936 р. Залишила у смутку чоловіка Йосифа, дві дочки, сина і 4 внуків. Похорон відбувся 27 лютого 1979 р. на цвинтарі Голі Сепалчер в Нюарку, Н. Дж.

Вічна Їй Пам'ять!
Ярослав Леськів, секр.

КАТЕРИНА БІЛЕЦЬКА, членка УНС Відд. 24 Б-ва св. Григорія в Ранкін, померла 15 лютого 1979 р. на 82 р. життя. Нар. 1896 р. в Україні; членкою УНС стала в 1923 р. Залишила у смутку сина Михайла і дві дочки: Маріяну і Анну. Похорон відбувся 17 лютого на цвинтарі св. Катерини в Джіллін Твн.

Вічна Їй Пам'ять!
Стефан Щур, секр.

МИХАЙЛО ЛЬОРЕТ, член УНС, Відд. 253 ім. Івана Франка в Лудлов, Масс., помер 26 січня 1979 р. на 56-му р. життя. Нар. 1922 р. в Україні; членом УНС став у 1966 р. Залишив у смутку дружину Теклю, дві дочки: Анну і Марію, 4 внуків і брата. Похорон відбувся 29 січня 1979 р. на цвинтарі Ст. Алоїшес в Індіян Очард, Масс.

Вічна Йому Пам'ять!
Петро Гаврильців, секр.

ARKA Company DEPARTMENT STORE
48 East 7th St.
Tv. GR 3-3550, New York, 10003
Всі найновіші книжкові видання в Арці.

● REAL ESTATE ●

LICENSED ROOMING HOUSE

9 Nunda Ave. Jersey City, N. J. 07304

LICENSED ROOMING HOUSE

$ 20,000 Annual Gross with 16 units, 6 room owner residence, 1100 sq. ft Basement, 2000 sq. ft Yard.
201-434-7282

● РІЗНЕ ●

ШУКАЮ ПЕНСІОНЕРА

— спільника до модерного апартменту близько оселі СУМА і Союзівки. **Ваш рент 50 дол.** місячно і пару долярів за газ, електрику і телефон. Можна займатись огородництвом, квітами чи риболовством. Все на місці. Також там до винайму **модерний апартмент.** Три спальні, дві лазнички. Чудова околиця. Дешевий рент.
Тел.: веч. (212) 473-0037

Найкраще місце на прийняття, бенкети, іменини, хрестини, товариські зустрічі, поминки і на всі нагоди —

HOLIDAY INN of Somerville
US Route 22 (E. Bound)
BRIDGEWATER, N.J. 08807

- Тел. (201) 526-9500, в українській мові (201) 526-1866.
- Власник українець та під українським зарядом.

ПАМ'ЯТНИКИ

з різних гранітів, ставимо на цвинтарях св. Андрія в Бавнд Бруку і св. Духа — відома солідна фірма

К. М. КАРДОВИЧ
CONSTANTINE M. KARDOVICH
CYPRESS HILLS MONUMENTS
800 Jamaica Avenue
Brooklyn, N.Y. 11208
Tel.: (212) AP 7-2332

Відкрито в кожний день, в суботу, включно, від 9-5 по полудні, в неділю 10-4 по пол.

На бажання і для вигоди клієнтів, радо заїдемо до Вашого дому з проектами і порадами.

● HELP WANTED ●
FEMALE

ПОТРІБНО СЕКРЕТАРКИ

урядничка до адвокатської канцелярії, знання машинописання, стенографії, українська мова.
Платня за домовленням
Тел.: (212) 254-2260

TOOL MAKER

Потрібно зі знанням роблення пасків до годинників. Загальна праця в робітні, треба вміти виробляти з рисунку. Платня за згодою, постійна праця в Мангеттені
Тел.: між 9-ою рано до 4-ої по пол.
(212) 473-5052

●FUNERAL DIRECTORS●

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається Похоронами
в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
КОНТРОЛЬОВАНА ТЕМПЕРАТУРА
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y.
ORegon 4-2568

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА.
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey.
Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Бруку і перенесенням Тлінних Останків з різних країн світу.
801 Springfied Avenue
IRVINGTON, N.J.
NEWARK, N.J.
ESsex 5-5555